

Gazdasági recesszió... Fapiaci recesszió?

Nouriel Roubini, a jelzálogpiacról kiinduló válságot előre látó „válságprofesszor” szerint igen komoly recesszió közepén vagyunk, ami még az egész jövő évben (2009) is kitart majd, és a helyzet még romlik is, mielőtt megindul a talpra állás.

Ha a fenti állítás igaz, és sajnos igaznak látszik, hogyan hat a magyarországi „fa-vertikumra”?

A gazdasági elemzők a fejlett világ gazdaságainak visszaesését, a fejlődő világ gazdasági növekedésének jelentős lassulását jelzik előre.

A 2009. évi költségvetés Magyarország nemzeti jövedelmének 1 %-os visszaesésével számol, a független elemzők 3 %-ot is valószínűsítene.

A magyarországi építőipari termelés már a 2008. évben is jelentős csökkenést szenvedett el, ez a I-III. negyedévben 9% volt. A magasépítő-ipar a hitelek drágulásának és a kihelyezési feltételek szigorodásának következtében a kereslet visszaesésével és további zsugorodással kénytelen számolni 2009-ben is.

A munkában állók reáljövedelmének, így vásárló erejének csökkenését az év végi bértárgyalások ugyan nem jelzik előre, de az előjelzések a munkanélküliség jelentős növekedésével számolnak. A médiában megjelenő válságkommunikáció valószínűleg megtakarításra és a halasztható fogyasztás elhalasztására ösztönözi az embereket. Összességében ez a hazai vásárlóerő csökkenését valószínűsíti.

Az építőipari beszállító feldolgozó iparágak piaca csökken. A lakossági piacra termelő bútortermelés sem tudja megismételni 2008 első felének jelentős termelés bővülését a hazai és az export kereslet szűkülése miatt.

Fő exportpiacunkon – Németországban – a gazdaság 3 %-os zsugorodását is valószínűnek mondta *Angela Merkel* kancellár asszony. Az euróövezet többi gazdaságának sincsenek érdemben jobb kilátásai a 2009-es évre. Ebből következik, hogy a meghatározó exportpiacunkon csökkenő keresletre és erősödő versenyre számíthatunk. Számolni kell a meg nem engedett, de a valóságban több formában megjelenő protekcionizmussal az EU-piacokon is.

A keresletcsökkenésből következő ipari termelés-zsugorodás jelentősen ront-

ja az iparifa fűrészfűrész- és furnéripari elhelyezési lehetőségét, ami a minőségi igény növekedése mellett az árak lefelé mozdulását idézi elő. Az árak és a mennyiségi elhelyezési lehetőség csökkenése mellett a fafeldolgozó üzemek fizetőképességének megbízhatósága is romlik.

A sarangolt választékok piacán talán nem annyira borúsak a kilátások, mint a magasabb rendű választékoknál. A laplemezipar területéről kieső mennyiségek elhelyezését a cellulózipar és az energetikai felhasználás talán egyensúlyozni tudja.

A cellulózipar kereslete a keménylombos papírra iránt a közép-európai térségből növekszik, mert a kelet-európai beszállítás csökkenőben van – az ottani feldolgozó kapacitások kiépülése és a szállítási költségek emelkedése miatt. A keresletnövekedés azonban az ár stagnálása vagy lemorzsolódása mellett történik.

Stabil és 2012 végéig kiszámítható keresletet jelent a hosszú távú szerződésekkel biztosított tűzifaszállítás a „nagy” erőművek részére. A mennyiség és az ár kiszámítható a szerződésben résztvevők számára. A hosszú távú szerződéssel nem rendelkező szállítók stagnáló, esetleg csökkenő árra számíthatnak az erőműveknél. Jelentősen megzavarhatná a piacot valamelyik erőmű csődje. Erre az eshetőségre utaló jelek pillanatnyilag nem látszanak, ill. nem hallani róla.

A legnagyobb tömegű választék – a lakosság felé értékesített egységes tűzifa – iránti kereslet és az ára számos tényező függvénye. Napjainkra a tűzifa, a hőértékre vetített fogyasztói ár alapján a szén mellett a legolcsóbb háztartási fűtőanyagává vált.

A 2008. évi, a KSH által publikált átlagárakat figyelembe véve a tűzifából előállított hő egysége 2,2 Ft/MJ-ba került. Ugyanennek a hőmennyiségnek az ára földgázból előállítva 3,2 Ft. (Az utolsó negyedévben érvényes, támogatás nélküli gázáron ugyanez már 3,9 Ft/MJ.)

A magyarországi egyedi fűtésű lakások hőigényének előállításában is meghatározó szerepet játszik a vezetékes földgáz. Az átlagosnak tekinthető 70 ezer MJ/év fűtési hőigényű háztartás esetében az éves (földgáz-tűzifa) árkülönbség 2008-ban 70 000 Ft volt, az

utolsó negyedév érvényes áraiból kalkulálva éves szintre ugyanez cca. 108 ezer Ft.

Ez az árkülönbség egyre több családot elgondolkodtat és ahol az műszakilag megoldható, alternatív fűtést alakítanak ki.

Nagy kérdés, hogy a kőolaj-ár által vezérelt földgáz-ár hogyan alakul a lakossági fogyasztói ár szintjén. Az importált gáz árát folyamatosan az elmúlt kilenc hónap kőolaj ára határozza meg. A földgáz fogyasztói ára jelenleg hatósági ár, ami valamilyen szinten eltérített az import gáz beszerzési árától. Nyilvános piaci információk szerint a lakosságot ellátó gázimportőrnel az import gáz áráról eltérített hatósági ár miatt 100 milliárd Ft nagyságrendű veszteség alakult ki az „áröllő” miatt az emelkedő importár időszakában.

A jelenlegi jelentősen csökkent kőolaj-ár folyamatosan csökkenti az import gáz beszerzési árát. Ez viszont a fogyasztói árban addig nem jelenik meg, amíg a gázimportőr vesztesége ki nem egyenlítődik. Addigra viszont a kőolaj világpiacon valószínűleg felfele mozdul a jelenlegi nyomott árról és az importált földgáz ára által meghatározott fogyasztói ár nem esik a jelenlegi árszint alá. Következésképpen: a gázból és a fából előállított hő ára közötti különbség a gázár miatt nem csökken.

Valószínűsíthető a tűzifa iránti kereslet fokozódása (különösen, ha legalább átlagos hőmérsékletű tél lesz az idei) 2009-ben, és az ár minimális emelkedése.

Milyen lehetőség látszik a fapiacra az erdőgazdálkodók számára, hogy a jövedelmi pozíciójuk ne romoljon jelentősen?

Az iparifa-piacon a fizetőképesség kereslet igényeinek való maximális megfelelés esetén is valószínű a forgalom és az árszínvonal csökkenése.

A várhatóan valamelyest növekvő tűzifapiacra sem lehet számítani az árak elmúlt évekhez hasonló növekedésére.

Fedezetnövelési lehetőség a kereskedelmi lánc kihagyása a tűzifa-értékesítésből, a közvetlen lakossági értékesítési csatornák kialakítása.

Ahol erre lehetőség van, a tűzifa minőségű erdők és a csak tűzifát adó nevelővágások közvetlen lakossági értékesítésben, „szedd magad” módszerrel való használat szintén növelheti a fafezetet.

Mizik András
kereskedelmi és innovációs
főmunkatárs
Ipoly Erdő Zrt.